

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ח' אלול תשע"ח | דף היומי בבלי: מנחות ט.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ד עד אמצע סעיף י"ח "והעולם נהגו היתר".
מוסר: זכור למרים מתחילת ההקדמה עד תחילת הפתיחה.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק טו עד פרק יז.

הדף היומי בהלכה

האם יש איסור לכבס בשבת בגד שאינו מלוכלך?

אשר אין מקפידים לייבשו - מותר להשרותו ולהרטיבו. ויש מהראשונים שסוברים שגם בגד שאינו מלוכלך, אסור מדאורייתא להשרותו במים או להרטיבו. ויש להחמיר כדעה זו, אך בשעת הצורך, או במקום שאין דעתו נוחה בהשרייה זו, ואין כוונתו לשם כיבוס - ניתן להקל.
[שו"ע שכ, טו, משנ"ב מב-מג, וביה"ל ד"ה טוב; ביאורים ומוספים דרשו, 39]

כיבוס בגד אסור בשבת משום מלאכת 'מלבן'. כחלק מפעולות הכיבוס האסורות מדאורייתא, אסור להשרות בגד במים, או להרטיבו, וכן אסור לסחוט בגד הספוג במים. לדעת רוב הראשונים, בגד שאינו מלוכלך - מדאורייתא מותר להשרותו ולהרטיבו, אלא שחכמינו ז"ל אסרו זאת מחשש שלאחר מכן יסחט את הבגד. ולכן, באופן שאין חשש לסחיטה - כגון שמדובר בבגד שמיועד לשימוש רטוב,

הדף היומי בהלכה

אילו איסורים כרוכים בסחיטת בגד בשבת?

שמפרק משקה מהמקום שבלוע בו. ואיסור זה הוא בכל המשקאות, אך אינו אסור מדאורייתא אלא כאשר יש לאדם צורך ושימוש במשקה הנסחט, שאז הסחיטה היא לשם המשקה; אך אם המשקה נסחט לאיבוד - אין בסחיטה איסור מפרק דאורייתא, ונחלקו ראשונים אם יש בה איסור דרבנן, והלכה כדעת המחמירים.
[שו"ע שכ, יח, משנ"ב נה, וביה"ל ד"ה יש; וראה ארחות שבת א, עמ' שצט-ת]

כאמור, סחיטת בגד הספוג במים, אסורה משום מלאכת 'מלבן'. ובגד הספוג ביין, או במשקאות אחרים, אין איסור מלבן בסחיטתו. ויש אומרים שיש לבן דינו כמים; ויש אומרים שגם יין אדום דינו כמים; ויש אומרים שכל המשקאות דינם כמים. ומלבד איסור מלבן, יש (לדעת ראשונים רבים) בסחיטת בגד גם איסור 'מפרק', שהוא תולדה של מלאכת 'הדש'; והיינו, שסחיטת הבגד היא כסחיטת פירות -

הדף היומי בהלכה

האם מותר לחטא פצע בשבת בעזרת צמר גפן?

שהוא עשוי לספוג לתוכו נוזלים ולשוב ולסוחטו, אין הנוזל הנספג 'פָּטֵל' בו, והסוחטו הריהו כמרוקן כוס מים בעלמא; אך לדעת ראשונים אחרים אין היתר בדבר, אלא אם כן על ידי האחיזה בידית אין זה 'פסיק רישא' שהספוג יִסְחָט, שאז אכן מותר להשתמש בו בעזרת הידית.
[שו"ע שכ, יז, משנ"ב מז רמח, וביה"ל ד"ה ספוג; וראה שעה"צ מט; ביאורים ומוספים דרשו, 43]

על פי האמור: השימוש בספוג לח, במטלית לחה, או ב'מגבונים לחים' - אסור בשבת, משום איסור סחיטה, ומשום איסור 'מפרק'. וכן, מטעם זה, אסור להשתמש בצמר גפן הטבול בנוזל לצורך חטוי פצע וכדומה; אולם, מותר לשפוך את הנוזל על גבי הפצע, ולקנחו בצמר גפן יבש, למרות שתוך כדי כך נסחט ממנו מעט מהנוזל. וספוג שמחוברת אליו ידית - יש מהראשונים שסוברים שכיון שניכר הדבר

זה קרה לפני כשנתיים, יום שישי בבוקר. נכנס לחנות אדם מבוגר, ספר תהילים ביד אחת ובשניה כרטיס אשראי. "תגהץ שלושים אלף!" הוא אומר לי. חשבתי שאני לא שומע טוב. כמה? "שלושים אלף", הוא חוזר ואומר. עשיתי כדבריו. ומה עכשיו? אני שואל אותו

"היום זה בחינם" - סיפור אמיתי ומדהים שאירע בחנות מכולת טבריינית

לקנות, תעשה לו חשבון ולאחר מכן תאמר לו שהיום זה בחינם ואין צורך לשלם, וככה תמשיך עם הקונים עד שיגיע לסכום של שלושים אלף. אבל אני מזהיר אותך, לא להסתכל לכיוון שלי ובטח לא לומר שמישהו שילם עליהם. פשוט תאמר שהיום זה בחינם וזהו.

"הוא אכן מתיישב בפינה ואומר תהילים בדקות, כשהוא לא מרים את עיניו מהתהילים. לא עוברות כמה דקות, נכנסת לקוחה לחנות ועורכת קניות לשבת. אני עורך לה חשבון ובסופו אני אומר לה כמוסכם, היום זה בחינם. היא מסתכלת עלי ומנסה להבין, אני חוזר שוב על דבריי. היא אורזת את קניותיה ויוצאת מהחנות. לקוח נוסף נכנס וגם לו אני אומר לאחר החשבון - היום זה בחינם.

"לא תאמין למה שקרה בהמשך: תוך רבע שעה החנות התמלאה בלקוחות. הזעקתי את האחים שלי שיעמדו בחוף ולא יתנו להיכנס מחשש לסכנת נפשות, ועל כל אדם שיוצא יכניסו אחר במקומו. נהיה ברחוב תור של עשרות עשרות אנשים ועדיין לא הגיעה השעה שש בבוקר! אני מסתכל על המבוגר בקצה החנות שכולו עסוק באמירת תהילים, כאילו הוא לא קשור לכל מה שקורה סביבו. בשעה שמונה וחצי הגעתי לסכום של שלושים אלף, וגם ככה לא השאירו הרבה בחנות, ופשוט סגרתי את החנות והלכתי הביתה, שמח מיום החופש שקיבלתי. "לא, אני לא יודע מי זה היה, והחיוב של האשראי כובד במלואו, אם אתה דואג. מאז לא ראיתי אותו שוב, המשכתי לעבוד בחנות ביום ראשון כרגיל, אבל משום מה הסיפור הזה נתן לי פרופורציות על כסף. בהמשך הורדתי משעות העבודה והעברתי את אותן השעות לעבודת ה', והיום, כמו שאתה רואה אותי, לבוש בבגדים של בן תורה ומוקף בספרים שבהם אני לומד", מסיים חיים את דבריו, פונה ללקוח הבא ומשאיר אותי נפעם מהסיפור ומלא מחשבות.

חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות בו אנו נמצאים, הוא ממש כמו אותו תורם אלמוני. תיקח, היום זה בחינם. חודש אלול מעניק לנו כוחות נפלאים להשיג דברים שנראו בעבר קשים ובלתי-אפשריים, חודש שיש בו קרבת ה' גדולה יותר מכל השנה. הוא מצפה לנו שנצל זאת, שנמלא את השקיות בשפע רוחני וכל טוב - הרבה יותר משלושים אלף. אני לדודי ודודי לי. ככל שנתקרב לדודי - דודי יתקרב אלי, החודש זה בחינם!

הרב אברהם פוקס

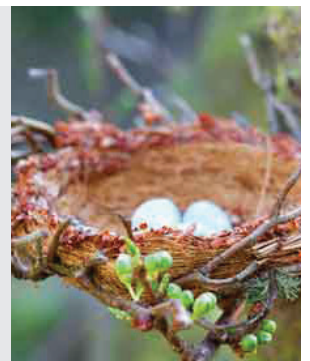
לפני כמה שבועות נכנסתי לחנות מכולת בטבריה, חנות מוכרת וידועה באזור שבו מתגורר ציבור יראי ה'. המוכר, יהודי שומר תורה ומצוות שפאותיו מתבדרות ברוח, על שולחנו מונחים ספרי הלכה פתוחים שבהם הוא הוגה בין לקוח ללקוח, היה עסוק בלספר סיפור. הוא כבר היה בסופו של הסיפור המעניין, מה שגרם לי לבקש ממנו שיספר את סיפורו בשנית, לטובת כולנו כמובן. "חכה", אומר לי רבי חיים המוכר החביב, "חכה שידלדלו קצת הקונים ואוכל לספר לך בנחת, בינתיים תשב וקח לך איזה ספר", אמר תוך שהוא מחווה בידו על השולחן והמדף שלאחוריו.

"אל תראה אותי כמו שאני עכשיו", מתחיל חיים בסיפורו. "פעם הייתי מכור לכסף, מחובר אליו באינפוזיה. הייתי פחות חזק בדת, בטח לא משקיע שעות ביממה על לימוד תורה. פתחתי את החנות בארבע לפנות בוקר וסגרתי באחת עשרה בלילה, כשאשתי מחליפה אותי לכמה שעות מנוחה בצהריים..."

כשאני מנסה לברר למי אצה הדרך לקנות חלב ולחם בשעה מוקדמת כל כך, עונה לי חיים שתמיד ישנם אנשים, ובימי שישי כשהבעל קם לתפילת ותיקין, ישנם נשים שדואגות לכך שכאשר יחזור חצי ממאכלי השבת כבר יהיו מבושלים. ובכלל טבריה זו היא עיר של מטיילים ונופשים, ורבים שעברו ליד החנות בשעה מוקדמת והופתעו לראותה פתוחה, נכנסו לקנות בה מכל הבא ליד. עד כאן ההקדמה, ומכאן לסיפור:

"זה קרה לפני כשנתיים, יום שישי בחמש בבוקר. נכנס לחנות אדם מבוגר בעל מראה פשוט ביותר, כשספר תהילים בידו האחת ובידו השניה כרטיס אשראי. אנחנו מברכים אחד את השני בבוקר טוב, הוא מגיש לי את הכרטיס ואומר לי: 'תגהץ שלושים אלף!' כמה? שאלתי אותו בידיעה ברורה שלא שמעתי טוב, ומתברר לי ששמעתי טוב מאד. 'שלושים אלף', הוא חוזר ואומר. לא הייתי רגיל כמובן בסכומים שכאלו, אני בסך הכל מנהל מכולת ולא מגרש מכוניות, לקחתי את הכרטיס ופשוט עשיתי כדבריו. אני מחכה לאישור העיסקה, שמיד מגיע. מה עכשיו? אני שואל אותו.

"תראה', הוא אומר לי, 'אני אשב על כסא בצד ואומר תהילים, כל מי שנכנס

הרבנית קניבסקי ע"ה פנתה מיד לנכדה: "גש מהר לישיבת 'בית מאיר' וקרא לאברך פלוני. אמור לו שיש כאן קן ציפור וכתוב במדרש ששילוח הקן הוא סגולה לבנים". אותו אברך נדהם. כיצד מסוגלת הרבנית בשעה כה קשה לחשוב על אדם זר שהיה אצלה לפני שנים?

כי יקרא קן ציפור לפניך

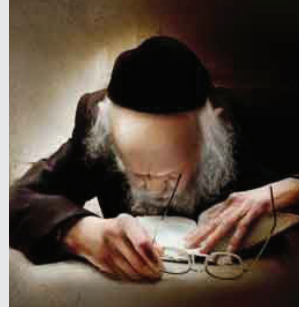
הרבנית בשעה כה קשה לחשוב על אדם בלתי מוכר שהיה אצלה לפני שנים? הוא מיהר אל בית הרבנית, אך אז הסתבר שהציפור איננה בקן. "כדאי שתמתין מעט", עודדה אותו הרבנית, "אולי הציפור עוד תשוב לפני שהרב ירד". ואכן, ברגע האחרון שבה הציפור אל הקן והאברך קיים את המצווה. תשעה חודשים לאחר אותו מעשה ילדה אשתו של האברך במזל טוב. ייתכן שלא רק מצוות שילוח הקן היא זו שהועילה, אלא מסירות נפש של הרבנית למען יהודי זר פעלה במרומים בצירוף למעשה המצווה.

(דברי שיח, מתוך הספר 'הרבנית')

בי"א בתמוז תשנ"ד, בעת שיצאה הרבנית קניבסקי ע"ה בדרכה להלויית של אמה הרבנית אלישיב ע"ה, הבחינה בקן ציפור על הגג. מיד פנתה אל אחד מנכדיה ודחפיות בקולה: "גש מהר אל ישיבת 'בית מאיר' וקרא לאברך פלוני. הוא היה אצלי לפני כמה שנים וסיפר שאין לו ילדים. אמור לו שיש כאן קן ציפור, וכתוב במדרש ששילוח הקן הוא סגולה לבנים. אמנם אני עומדת לנסוע ללוויה עכשיו, אבל יש עוד מספר דקות עד שהרב ירד ונצא לדרך. שיבוא מיד לזכות במצווה!"

הנכד מיהר בשליחות סבתו וקרא לאברך המדובר. האברך נדהם. כיצד מסוגלת

מדי חודש היה מרן הגר"ש אלישיב מוציא את הכסף ומביאו הביתה במזומן. אני עוד זוכר איך הוא היה נכנס לחדר, מרוקן את הכיס מכל הכסף ואומר לרבנית: "הנה הכסף שלך, עשי בו כטוב בעינייך"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א עם סיפור ייחודי וסגולה לשלום בית ממרן הגר"ש אלישיב זצ"ל

לתורתו של בעלה. מצד שני, למרן זצ"ל היתה משכורת מבית הדין הרבני, הוא היה, אפוא, ה'מפרנס' של הבית... כדי להעניק לאשתו את ההרגשה שבעצם הוא אינו אחראי כלל לענין הכספים, והיא ורק היא דואגת לפרנסת הבית, אזי כל פעם כשנכנסה המשכורת לבנק, הוציא את הכסף והביאו הביתה במזומן. וכל-כך למה? כדי להעבירו אחר-כך, בשלמותו, לידיה של הרבנית. אני עוד זוכר איך הוא היה נכנס אתה לחדר, מרוקן את כל הכסף מהכיס אל השולחן, ומכניס את היד שוב ושוב אל הכיס עד שהיה בטוח שלא נשארה שם אגורה אחת, ואומר לרבנית: 'הנה הכסף שלך, עשי בו כטוב בעינייך'... והרבנית ע"ה 'נתנה' לו אחר-כך כסף שיהיה לו לחלק לעניים, ולנסיעה באוטובוס הלון-ושוב לבית הדין (שכן, כידוע, לא השתמש מרן זצ"ל בזכות שניתנה לו לרכב פרטי או לשכור מוניות).

זה נקרא 'מכבדה יותר מגופו'. לתת לה את ההרגשה שהיא הנותנת, היא המפרנסת. ולא שהיא תבוא אליו כל הזמן ותבקש 'תן לי, תן לי'. אם לא היה מוציא את הכסף במזומן מהבנק, אלא היה מוסר לאשתו צ'ק על-חשבון המשכורת, היא לא היתה מרגישה כאילו היא 'האחראית' על הכסף, שכן הצ'ק רשום על שמו של בעלה... אבל כשהכסף עצמו מגיע אליה, זה משהו אחר... חכמת-נפש גדולה ועצומה היתה כאן. עד כדי כך ירד מרן זצ"ל לעומק נבכי הרגש של אשתו הרבנית, והשתדל לכבדה ולהיטיב לה ככל האפשר.

(מתוך 'קול ברמה' אלול; קטעים מספר 'שמחה בבית', ספרו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

וְשָׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח (דברים כד, ה)

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: בהיותי פעם בביתו של מו"ח מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שטחתי בפניו את הבעיות החמורות המתגלעות לאחרונה בשלום-הבית גם בקרב שלומי אמוני ישראל. במהלך השיחה, פנה אליי מו"ח ואמר לי: "אתה יודע מה הסגולה הטובה לשלום בית? מה שאומר רבי חנינא סגן הכהנים!". לאחר מכן התברר לי שהדבר מובא בילקוט שמעוני (במדבר פרק ו', רמז תשי"א).

במדרש זה מובאות דעותיהם של התנאים בפירושה של ברכת הכהנים בפרשת נשא, ולרבי חנינא סגן הכהנים, שהיה כהן גדול, יש פירוש משלו. 'וישם לך שלום - בביתך' - דהיינו, שאדם המכוון בברכת כהנים יזכה שיהיה שלום בביתו. אמרתי פעם את הסגולה הזו לאדם שביטו לא התנהל על מי-מנוחות, והלה חזר אליי לאחר כמה זמן, ואמר שהשתדל מאוד להימצא בברכת כהנים ולכוון בה כראוי אבל הסגולה לא פעלה את פעולתה, וכל הבעיות נותרו על כן... שאלתי אותו: מתי הנך מגיע לתפילה? והוא השיב: "סמוך ל'ישתבח'..." נו, המשכתי ואמרתי לו, במצב כזה אתה רוצה שברכת הכהנים תסייע בעדך? הרי לא יתכן שסגולתו של רבי חנינא סגן הכהנים תעזור למי שאינו מגיע בזמן לתפילה! עליך להגיע בזמן, לומר את ה'קרבנות' וכל פסוקי דזמרה, ואז, כשתכוון בברכת כהנים, יהיה לך שלום בביתך. ויכולני להעיד, שכל אלו שניסו את הסגולה הזו, ופעלו כנ"ל, דהיינו שהגיעו בזמן לתפילה, ראו ברכה רבה בביתם.

יכולני לספר עוד על הנהגתו המופלאה של מו"ח בענייני הכספים. הרבנית עצמה לא עבדה במשרה כלשהי; את משרתה היחידה ראתה בהתמסרות מוחלטת

לקחתי מחברי בהשאלה ספר משומש, והוא נקרע. האם מותר לי להחזיר לו ספר חדש?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: מה שמשלם על נזק ומוסיף אין בזה ריבית. אכן, אם קצב סכום לתשלום ומשום שעבר זמן מוסיף על הסכום, זה אסור משום ריבית.

שאלה: לפני זמן רב השתמשתי בספר של חברי, והספר נרטב והתקלקל ועכשיו אני רוצה לפצות אותו בספר חדש. האם זו ריבית? הרי הספר היה משומש ואינו שווה כמו חדש?

לאחר כל הדין ודברים עוטפים שוב את האתרוג היפהפה והגרב"צ פלמן נותן אותו לחברותא. ואז לפתע הוא לוחש באוזנו: "ר' משה, אל תברך על האתרוג הזה!" החברותא נבהל. "למה? על כזה אתרוג ודאי שראוי לברך בחג?"

"לפעמים אדם נראה מבחוץ הדור ונאה, אבל בפנים הוא 'מורכב'..."

עונה לו: את האתרוג הזה ייחדתי בשבילך. אני מסודר כבר עם אתרוג אחר. החברותא מבין שהאתרוג הזה הוא יותר מהודר ויפה, ומנסה להתנגד ולסרב, אבל רבנו החלטי בדעתו שהאתרוג הזה יהיה לחברותא. לאחר כל הדין ודברים עוטפים שוב את האתרוג, מניחים אותו שוב בקופסה ורבנו נותנה לחברותא. והנה לפתע פונה רבנו אלי, לוחש לו באוזנו ואומר: ר' משה, אל תברך על האתרוג הזה בסוכות! החברותא נבהל ומתפלל. למה? הרי על כזה אתרוג ודאי שראוי לברך בחג? אומר לו רבנו: זה מורכב. החברותא היה בהלם. מה, זה מורכב? א"כ למה הרב מביא לו את זה? רבנו משיב ואומר: רציתי ללמד אותך, שלפעמים אדם נראה מבחוץ הדור ונאה אבל בפנים הוא מורכב. האדם יראה לעינים, ונראה לו שהאדם הזה שמתנהג כך הוא שלם בתכלית השלמות. אבל ה' יראה ללבב, ואם הלב מורכב אינו שווה כלום. רחמנא ליבא בעי. עיקר הדגש שצריך להקפיד בעבודת ה' הוא שהלב יהיה שלם, כמו שכתוב ומצאת את לבבו נאמן לפניך. אל תבט אל מראהו, אל תתפעל מחיצוניות, העיקר תקפיד על הפנימיות, להיות מרוצה לפני השי"ת. (שלמים מציון)

"והנה באמת זהו המבחן שבו נבחנים ונבדלים עובדי ה' עצמם במדרגתם, כי מי שיודע לטהר לבו יותר, הוא המתקרב יותר והאהוב יותר אצלו יתברך" (מסילת ישרים פרק טז). מעשה מופלא סיפר הגאון רבי משה קפלן, שזכה ללמוד בחברותא הרבה שנים עם הגרב"צ פלמן זצ"ל. שנה אחת בחודש אלול לאחר שסיימו ללמוד באותו יום אמר לו רבנו שיש לו בעבורו אתרוג יפה מאוד ומושלם בתכלית השלמות, גם במראה וגם בגידול, אשר לא נראה כבושם הזה שנים רבות. אבל - הוסיף רבנו - כיון שזה כל כך מהודר איני רוצה להביא את האתרוג לכולל, כדי שאחרים לא יראו את זה ויקנאו, אלא בוא לביתי ואתן לך את האתרוג. כמובן, ר' משה מגיע לביתו של רבנו, רבנו זצ"ל מוציא מתוך קופסה אתרוג עטוף בפשתן ובדחילו ורחימו פותח את העטיפה, מראה לו את האתרוג ונותנו לו. החברותא מביט ומתפעל. כזה אתרוג באמת מעולם לא ראה, ובוודאי שלא העלה על דעתו שזיכה שנה אחת ליטול ולברך על אתרוג כזה. אבל, הוא חושב בליבו, כזה אתרוג יפה - לא יתכן שיש לרב שני אתרוגים כאלו, בוודאי רבנו מביא לו את האתרוג המהודר הזה, ולעצמו הוא מסתפק באתרוג פחות יפה ופחות מהודר. והוא פונה לרבנו ושואלו: ומה עם הרב? איזה אתרוג יש לו? רבנו

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

אדם שיודע בוודאות שאחד מהאנשים שלפניו גנב ממנו חפץ, ורוצה לחפש אצל כולם - האם הם מחויבים לאפשר לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

ובדוגמה דלעיל: ייתכן שהשר מפיל את ההאשמה על אותו פלוני, ומספר שהוא זה שהלשין, או שהציע לו מחיר משתלם יותר, ועושה זאת כדי לדחות מעליו את תרעומתו של החוכר הקודם. וכן על זו הדרך בדוגמאות אחרות שעשויות לקרות. עוד כותב ה'חפץ חיים' כי על אחת כמה וכמה שאסור לחשוד ביהודי סתם כך, ללא בסיס, רק מחמת תחושות והשערות. ועל כך נאמר 'בצדק תשפוט עמיתך'. בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים נידון מעניין בקשר לכך - באדם שיודע בוודאות שאחד מהאנשים שלפניו גנב ממנו חפץ, ורוצה לחפש אצל כולם: כתב הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה תנינא סי' קלג אות ח) שמסתבר שמחויבים כולם לתת לו לבדוק אצלם, מדין השבת אבדה, וכדי לסייע להציל עשוק מיד עושקו. ומוסיף, כי העצה שלא יפגעו מכך שחושד בהם היא, שיאמר להם שהחשד הוא רק על אחד מהם, אלא שאותו אחד אינו מוכן להיבדק אלא א"כ כולם נבדקים.

אם לגבי כל רכילות שאדם נכשל בשמיעתה, עומד בפניו נסיון קשה שלא לקבלה, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בשמועה לגבי היזק ממוני שנגרם לו, הניסיון קשה עוד יותר. בסעיפים הנלמדים היום ב'חפץ חיים' (כלל ו' מהלכות רכילות סעיפים ג-ד) עוסק רבנו בדוגמה כזאת, באדם שהיה לו היזק בעסקיו ולא נודעה לו הסיבה לכך. וכגון שחכר 'ארענדע' - בית מוּיגה משר, וסילק אותו השר, ואינו יודע אם היה זה כתוצאה מהלשנה וכו', ובא אדם וסיפר לו כי אכן פלוני הלשין עליו בפני השר. גם במקרה זה עליו להתחזק ולא להאמין לדברים, אלא לחוש בלבד. גם אם הוא שומע שאנשים מטיחים את ההאשמה הזאת בפני 'המלשין', והלה שותק - אין לו להחליט בדעתו מחמת כך שהדבר אמת. אמנם, למרות שמדובר בניסיון קשה, יש בו צד קל יותר, וכפי שמסביר ה'חפץ חיים', שבעסקי ממון כגון אלו, ייתכן מאוד שאלו העומדים מאחורי הפצת החשדות - עושים זאת מתוך אינטרס, ולא האמת היא שמדברת מתוך גרונם.